

چهار گانه نوآم چامسکی

در باب اهمیت چهار گانه نوآم چامسکی با عنوانین «چه کسی بر جهان حکومت می کند» «غزه در بحران»، «امپراتور و دزدان دریایی» و «درباره فلسطین» که محسن عسگری جهقی آن ها را ترجمه کرده و نشر ثالث به چاپ رسانده، گفتنی بسیار است؛ اما در این مجال تلاش کرده ایم به سابقه چامسکی به عنوان مؤلف این چهار گانه نگاهی کوتاه بیفکنیم. نوآم چامسکی زبان شناس، فیلسوف و نظریه پرداز آمریکایی است که او را پدر زبان شناسی مدرن می نامند. چامسکی استاد بازنشسته دپارتمان فلسفه و زبان شناسی مؤسسه تکنولوژی ماساچوست آمریکا است. همچنین روشنفکری شناخته شده و منتقد سیاست خارجی ایالات متحده به شمار می آید که با انتقاداتش در خلال جنگ ویتنام به شهرت رسید. چامسکی در بیانیه های مشترک با برخی اندیشمندان آمریکایی، انگلیسی و کانادایی درباره نقش رسانه ها در نبرد اسرائیل و غزه در سال ۲۰۱۲، از رسانه های غربی به خاطر پوشش یکجانبه جنگ انتقاد کرد و این مسئله را غیر قابل قبول و ظالمانه خواند و از خبرنگاران خواست در اعتراض به استفاده ابزاری خبرگزاری های غربی از آن ها، اعتصاب و از همکاری با این خبرگزاری ها خودداری کنند.

این منتقد و پژوهشگر بزرگ معاصر در پی دغدغه های انسان دوستانه اش به ویژه درباره خاورمیانه، به تألیف دوره کتاب هایی در باره فلسطین، غزه و نقش اسرائیل و آمریکا در ناآرامی های خاورمیانه و به طور کلی جهان پرداخته است. چامسکی در کتاب «درباره فلسطین» (که به همراه ایوان پایه نگاشته شده است)، به نتایج و تأثیرات تغییر رژیم های سیاسی به ویژه در خاورمیانه و سوریه می پردازد و معتقد است که تغییر رژیم سیاسی تاجه اندازه ممکن است به فاجعه بدل شود. چامسکی در کتاب «غزه در بحران» پرسش هایی را مطرح می کند و از منظر تاریخی به آن ها پاسخ می دهد و همان طور که در بالا گفته شد، به مسئله رسانه ها در پرداخت چهره اسرائیل و سیطره این رژیم بر رسانه های پردازد.

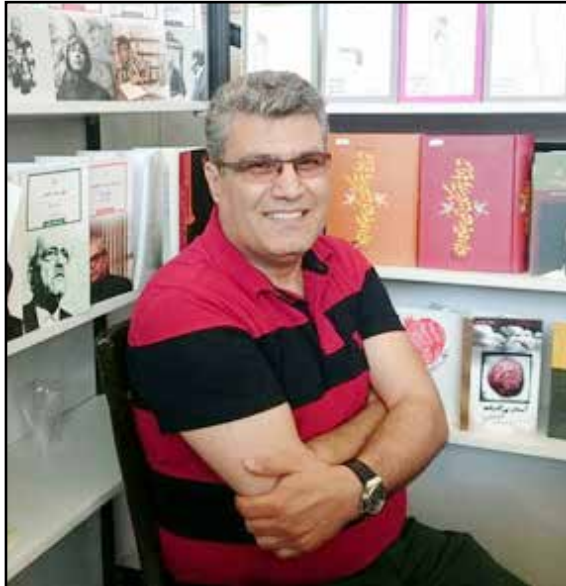

نوک پیکان انتقاد چامسکی در این کتاب به طرف رژیم اسرائیل نشانه رفته است و کشتارهای بی رحمانه آن را محکوم می کند. همچنین چامسکی در کتاب «چه کسی بر جهان حکومت می کند»، به نقش ابرقدرت ها در جهان معاصر پرداخته و تقابل آن ها با دیگر کشورهای جهان را نشان می دهد. چامسکی تصویری که ابرقدرت ها از خود به دنیا ارائه می دهند را به یاد انتقاد می گیرد و آن ها را متهمان ردیف اول فجاج جهانی می شمارد. چامسکی به طور کلی، در این چهار مجلد دغدغه های چند سال اخیر خود را تحریر کرده که البته پیش از این، مقالات بسیاری نیز در همین موضوعات منتشر کرده بود.

گفت و گو با محسن عسگری جهقی، مترجم کتاب آدولف هیتلر

پیشوای آلمان، آشوبگر آجوفروشی ها

افسانه فرقدان - روزنامه نگار

«این کتاب تألیف ایوان کرشاو، محقق و اندیشمند علوم سیاسی و تاریخ سیاسی است و در دانشگاه های انگلستان از جمله دانشگاه های لیورپول، مروتون و آکسفورد صاحب کرسی است و تدریس می کند. رشته تخصصی وی زندگی نامه نویسی نیست و این اثر هم یک زندگی نامه صرف نیست. ایوان کرشاو در این کتاب بررسی می کند که چه طور می شود در دهه ۱۹۳۰ در جامعه ای همانند آلمان با آن چهره ها و مفاخر بزرگ فرهنگی و اجتماعی و سیاسی، مردمی متریکی، با فرهنگ و هنر مرفی و شاعران و فلاسفه و موسیقیدان های بزرگ، به یکباره شخصی به نام آدولف هیتلر صدر اعظم می شود. این مسیر چگونه طی می شود؟ فردی مانند هیتلر به هر حال طرفداران و مخالفانی در سراسر دنیا دارد و هر دو طیف دوستداران و مخالفان هیتلر برای تحلیل این موضوع و پاسخ به این پرسش یک مسیر را طی کرده اند و این تقابل تمام مسیر را طی کرده اند. هیتلر است. و تحولات نازی و به قدرت رسیدن این حزب در جامعه آلمان دهه ۱۹۳۰ را به شخص هیتلر تقلیل می دهند عمده حرف و سخن آنها به نیوع هیتلر بازمی گردد که اتفاقاً هیتلر نبوغی نداشت. طرفداران هیتلر در سراسر دنیا در پاسخ به این پرسش که «چه طور هیتلر ظهور کرد؟»، ناچارند با بزرگنمایی شخصیت؛ او را فردی مافوق قدرت انسانی ترسیم و نبوغ و نظم و بزرگی او را ستایش کنند. البته در این میان خلط مبحث هم صورت می گیرد و نظم آلمانی را ناشی و برآمده از شخصیت هیتلر می دانند که اصلاً اینگونه نیست و خواننده با مطالعه این دو جلد تازه متوجه موضوع می شود که آن تصویری که تاکنون از هیتلر در سر داشته است تا چه اندازه با واقعیت هیتلر در تضاد است. گروهی دیگر برآمدن هیتلر را جبر تاریخی می دانند، به گونه ای که مام جهان از تولد چنین فرزند ناچار بود. آنها تقصیر را به گردن تاریخ انداخته اند و می گویند اساساً تاریخ ناگزیر به وجود فردی مانند هیتلر بود. البته این ها

جبر گرایی تاریخی هستند و معتقدند جهان ایستن آدمی همچون هیتلر بود و باید این اتفاقات می افتاد. کتاب های زیادی هم در این باره نوشته شده است، اما ایوان کرشاو از منظر دیگری به این واقعه نگرسته است. همانطور که مولانا می گوید فرعون، فرعون زاده نشد، او را فرعون کردند، ایوان کرشاو هم می گوید زمان و مکان و کسانی که در رأس سیاست آلمان بودند، جامعه سیاسی و قدرتمندان و سیاستمداران آلمانی نفع شخصی خودشان را در نظر گرفتند که به هیچ وجه جنبه ملی نداشت و نگاهشان تنها معطوف به قدرت بود. آنها بودند که راه را برای ورود هیتلر به عرصه قدرت باز کردند.

آلمان به قرن نوزدهم یاحتی قبل تر از آن برمی گردد که نژاد آلمانی را نژاد برتر می دانستند. هیتلر خودش که کتاب خوان و اندیشمند نبود، صرفاً یک آدم بیکار بود و تا آخر عمرش هم تا ۲۳ پندازظهر می خوابید. حتی در خلال جنگ جهانی دوم در حالی که کشور با جنگی خاتمانسوز درگیر بود و از تشکیل کابینه و هیات دولت خودداری می کرد. در جوانی نیز در آزمون ورودی دانشگاه هنرهای معاصر وین دوبار مردود شده بود. رابطه او با پدرش هم در اندیشه های او تأثیر گذار بوده است. آن طور که در کتاب می خوانیم، خانواده ناپسامانی داشته، پدری لابلالی و دائم الخمر که او و مادرش را تشبیه بدنی می کردند و کودکی سراسر بی ثبات و همراه با خشونت از وی شخصیتی عجیب ساخته بود. وقتی جنگ اول جهانی شروع شد، او هنوز سربازی نرفته بود. بنابراین هنگام جنگ به عنوان داوطلب وارد ارتش می شود و در تمام طول جنگ فقط یک گمانشده صرف باقی می ماند. فقط یکی دو بار پیام تلگرافی را در شرایط سخت به بخش دیگر از جبهه می رساند که به خاطر شرف مدال افتخار دریافت می کند. کجنگا بودیم که بدنام کتاب در باره این بخش از زندگی هیتلر چه گفته است. آیا در این مرحله نیز هیتلر افکار تندروانه ای داشته بانه.» «البته افکار تندروانه در آن دوره چیز عجیبی نبود. دقیقاً در این کتاب می خوانید که هیتلر حرف تازه ای نمی زد. ریشه های اندیشه یهودی ستیزی در

حزب ناسیونال سوسیالیست کارگری درمی آید که پنج عضو هم بیشتر نداشت. هیتلر در روزهای پایانی جنگ جهانی اول در اثر جنگ و بمب های شیمیایی برای مدتی کوتاه بینایی اش را از دست می دهد و در بیمارستان بستری می شود. خبر پایان جنگ و شکست آلمان و برآمدن جمهوری خواهان و ایماز که با انقلاب به قدرت رسیده بودند را روی تخت بیمارستان می شنود و از همان جا کینه انقلابیون و ایماز را به دل می گیرد و آنان را خائنانی می داند که از پشت به آلمان خنجر زدند. هیتلر و حزب نازی در ساختار سیاسی آلمان جایگاهی نداشتند، اما سیاستمداران از او به عنوان برگ برنده استفاده می کنند و همگام با تلاش های خود هیتلر، شرایط را برای صدراعظمی او آماده می کنند. البته این در حالی بود که حزب نازی بسیار ضعیف شده بود. بعدها هم یک سلسله اتفاقات مثل به قدرت رسیدن موسولینی در ایتالیا برای او الهام بخش می شود. هیتلر به سرش می زند در آلمان کودتا کند که به کودتای آجوفروشی معروف است.»

بنابراین کتاب بررسی عواملی است که موجب شد هیتلر، هیتلر شود. نویسنده این کتاب مردم آلمان سیاستمداران آلمان و شرایط سیاسی و بین المللی را در برآمدن هیتلر مؤثر می داند و حساسی آنها را خلاص می کند. در آن شرایط مردم آلمان از برآمدن هیتلر نه تنها ناراحت نبودند، بلکه خوشحال هم بودند. هیتلر آدم متفکری نبود و مبدع بسیاری از اقدامات نیز خود او نبود. حتی کتاب «ببردمن» را خودش ننوشت او در زندان حرف می زد و یک نفر کتاب برایش نوشت و بعد از بارها اصلاح شدن، به چاپ رسید. بنابراین کتاب می خواهد بگوید هیتلر عنصری بود که در ترکیب با عناصر شیمیایی دیگر باعث انفجار شد.

این کتاب دو جلد است؛ جلد اول از قبل از تولد و دوران کودکی و شرایط خانوادگی و اجتماعی و روحیات و روابط هیتلر با اطرافیان و نظر دیگران درباره هیتلر سخن می گوید. همچنین دوران و شرایط تحصیل و جوانی و دوران صدراعظمی هیتلر تا برپایی مسابقات المپیک آلمان را روایت می کند. البته مؤلف در کنار این روایت ها، تحلیل های جامعه شناسی - سیاسی بسیار دقیقی نیز ارائه می دهد. عنوان جلد نخست «دوران سرمستی» است که مربوط به دورانی می شود که هیتلر سر مست از باده قدرت است و توانسته شرایط اقتصادی آلمان را بهبود بخشد و احساس حقارت را در مردم از بین ببرد، کارخانه های اسلحه سازی را برپا کند و معاهده ورسای را نیز پاره کرده بود. جلد دوم با عنوان «دوران ویرانگری» به جنگ جهانی دوم و اشتباهات مهلک فرماندهان او که جامعه را به سوی جهنم تمام عیار سوق می دهند، می پردازد. یادآوری کنم که در فصل ۱۳ جلد اول، به تحلیل موضوعی مهم می پردازد با عنوان «هنویات پیشوا» که درونیات هیتلر و تأثیر آن روی مردم

«آدولف هیتلر» جزء ۵ کتاب زندگی نامه ای برتر دنیا است و از نقطه نظر اجتماعی، سیاسی، تربیتی درس های زیادی برای خوانندگانش دارد؛ این که یادآوری می کند در هر اتفاقی همه مردم یک سرزمین نقش دارند و ما نباید از خودمان سلب مسئولیت کنیم

را تحلیل می کند. در واقع هیتلر به داروینسیسم اجتماعی اعتقاد داشت و به این دلیل دستورات متناقضی صادر می کرد. در دوران ویرانگری، ابتدا فتح های بدون خونریزی هیتلر اتفاق می افتد و بعداً انگلستان علیه آلمان اعلام جنگ می کند و به طور خارق العاده ای با خوش شانس تمام به پیش نهاد یک سروان، فرانسه را فتح می کند. در حقیقت اقدامات هیتلر به هوش او چندان ربطی نداشت. داستان ویرانگری او از حمله به روسیه آغاز می شود، زیرا تصمیمات ابلهانه ای می گیرد. هیتلر پس از شکست در نهایت دست به خودکشی می زند. البته کتاب تا بعد از خودکشی او نیز ادامه پیدا می کند. به هر حال بررسی شرایط بعد از جنگ و صدر اعظم پس از هیتلر و راه چاره آنان برای پایان دادن به جنگ پایان بندی کتاب را تشکیل می دهد، یعنی بعد از خودکشی هیتلر. کتاب با روایت تاریخ سیاسی رایش به پایان می رسد و بعد از آن دادگاه های محاکمه فراماندهان جنگ جهانی دوم را مرور می کند. البته در بخش نتیجه گیری، کتاب دلایل اقتصادی و سیاسی موجود در آمریکا را در حوادث آلمان مؤثر می داند. این کتاب در آلمان برای خوانندگان بسیار قابل اعتنا بوده و بازخوردهای زیادی داشته است. کتاب آدولف هیتلر جزء ۵ کتاب زندگی نامه ای برتر دنیا است و از نقطه نظر اجتماعی سیاسی، تربیتی درس های زیادی برای خوانندگانش دارد؛ این که یادآوری می کند در هر اتفاقی همه مردم یک سرزمین نقش دارند و ما نباید از خودمان سلب مسئولیت کنیم. لازم می دانم یادآوری کنم که ترجمه کتاب یک سال طول کشید. پس از پایان ترجمه من با مؤلف کتاب، ایوان کرشاو تماس گرفتم و ایشان را از ترجمه کتاب مطلع کردم. بسیار از ترجمه کتاب خوشحال شد و هنوز هم با ایشان در ارتباط هستم.»

«فقط ضروری است بگویم که من ترجمه هایم را بدون مقدمه می نویسم و معتقد نویسنده همه حرف ها را زده است. من تمام تلاشم را روی ترجمه می گذارم و بسیار معتقدم که مترجم باید خودش متن را بفهمد، من حتی گاهی چند روز را در ساره یک موضوع تحقیق می کردم تا یک سطر از این کتاب را به درستی ترجمه کنم.»

با این حال، این مجموعه می تواند برای آینده پژوهان و علاقه مندان به رشته علوم سیاسی شروع بسیار خوبی باشد. گروه نویسندگانی که برای این کتاب انتخاب شده اند نماینده حوزه های گوناگون و متنوعی در رشته علوم سیاسی اند. به همین دلیل نظریات آن ها می تواند افق جدیدی را در برابر ما بگشاید. نویسندگان این مجموعه در نوشته های خود مطالب بسیاری را پوشش داده اند. از افراد و خانواده ها و گروه های اجتماعی گرفته تا بررسی حقوق و قوانین سیاسی، سازمان ها، جوامع و ملت ها و حتی نظریات مختلف زیر چتر اندیشه ورزی نویسندگان این مجموعه قرار گرفته است. بسیاری از انگاره ها و نظریات این کتاب از ذهن نویسندگان بسیار مطرح و اندیشمندان برجسته ای تراویده است که دیگر استادان سیاسی باید از آن ها مطلع باشند و احتمالاً نیتند، چرا که بسیاری از این نظریات از زیر شاخه های فرعی یا حتی دیگر رشته های علمی استخراج شده اند و مباحث میان رشته ای بسیار ظریفی را مطرح می کنند.

سرک می کشد، بلکه می تواند در لایه های زیرین این مقالات ارتباط میان حوزه های گوناگون در این رشته را درک کند. البته شاید بسیاری از این مقالات در تقابل با هم قرار بگیرند.

در سسی و آموزشی و همچنین جلب توجه متخصصان و اندیشمندان دیگر علوم به آخرین دستاوردهای رشته علوم سیاسی، در طریح مبتکرانه این مجموعه را گردآوری کرده اند و برای نیل به اهداف فوق جمعی از برجسته ترین اندیشمندان رشته علوم سیاسی را که در حوزه های گوناگون سرآمدند به همکاری دعوت کرده اند. هر یک از مقالات این کتاب بازگوکننده نکته ای بدیع و خلاقانه در حوزه علوم سیاسی است که هر یک از آن ها می تواند منشأ بسیاری از مطالعات و پژوهش های نو در رشته علوم سیاسی و رشته های مرتبط با آن باشد. مقالات این مجموعه بسیار موجز است و حوزه های بسیار متنوعی از رشته علوم سیاسی را پوشش می دهد. جالب آن که خواننده ضمن مطالعه صد مقاله حاضر نه تنها به حوزه های بسیار متنوعی در رشته علوم سیاسی

معرفی کتاب

آینده علوم سیاسی

گری کینگ، استاد دانشگاه هاروارد؛ کای لهمان اشولزمن استاد علوم سیاسی دانشگاه بوستون و نورمن اچ نای، استاد علوم سیاسی و پژوهشگر دانشگاه استنفورد؛ صد مقاله مربوط به «آینده علوم سیاسی» را گردآوری کرده اند. محسن عسگری جهقی این کتاب را ترجمه کرده و نشر ثالث به چاپ رسانده است.

کتاب «آینده علوم سیاسی»، مجموعه ای از بکرترین و درعین حال جذاب ترین موضوعات میان دانشمندان علوم سیاسی جهان و مباحثی که در سمنها و کنفرانس های علمی به آن ها پرداخته می شود را برای علاقه مندان علوم سیاسی گردآورده است. تدوین کنندگان این مجموعه به منظور ایجاد بستری مناسب برای آینده پژوهی و شکل دهی تحقیقات نو در عرصه علوم سیاسی، غنی سازی کلاس های